

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»
Кафедра іноземних мов Юридичного інституту

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Науково-методичною радою університету
Протокол від 24.11. 2022 р. № 4

Голова НМР Анатолій КОЛОТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з організації проходження перекладацької практики

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	293 «Міжнародне право»
освітньо-професійна програма	«МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»

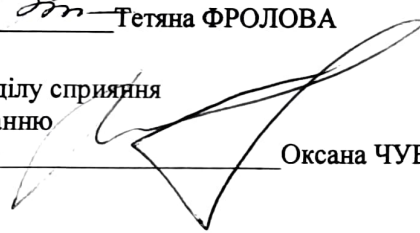
ПОГОДЖЕНО:

Кафедрою іноземних мов Юридичного інституту, протокол від «07» листопада 2022 р. № 3

Завідувач кафедри

_____ Олена Тітова

Начальник навчально-методичного відділу
забезпечення якості освіти та
акредитації Тетяна ФРОЛОВА

Начальник відділу сприяння
працевлаштуванню
«Перспектива» Оксана ЧУБ

Розробники:

Чорна В. Г., професор кафедри публічного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор, гарант ОПП «Міжнародне право», *e-mail* demidenkov@ukr.net

Галіахметов І. А., професор кафедри публічного та міжнародного права, кандидат юридичних наук, доцент, *e-mail* ihor.haliakhmetov@kneu.edu.ua

Тітова О. С., завідувачка кафедри іноземних мов Юридичного інституту, кандидат економічних наук, доцент, *e-mail* titova.olena@kneu.edu.ua

Форма навчання –	очна (денна)
Семестр –	8
Кількість кредитів ECTS –	5
Форма підсумкового контролю –	залік (звіт)
Мова викладання –	українська

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ	
1.1. Оформлення документів для проходження перекладацької практики	6
1.2. Права і обов'язки здобувача-практиканта	7
1.3. Обов'язки керівників перекладацької практики	8
1.4. Регламент проходження практики та графік індивідуально-консультативної роботи	
2. ЗМІСТ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ	
3. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ	
3.1. Вимоги до Звіту про проходження перекладацької практики	10
3.2. Структура Звіту	
3.3. Захист звіту про проходження перекладацької практики	12
4. ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ	13
5. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА	16
6. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	17
7. ДОДАТКИ	18

ВСТУП

Практична підготовка здобувачів є невід'ємним складником навчального процесу. Її мета полягає в оволодінні здобувачами вищої освіти сучасними методами, навичками, уміннями та способами організації праці в майбутній професійній діяльності, формуванні на базі одержаних в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана» знань, професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час роботи в конкретних суспільно-економічних умовах, вихованні потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в Навчально-науковому інституті «Юридичний інститут КНЕУ ім. В. Гетьмана» (далі – Юридичний інститут) є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана та за змістом має характер юридичної діяльності.

Завдання перекладацької практики здобувачів:

- 1) закріпити, поглибити і розширити теоретичні та практичні знання, які здобувач здобув у процесі вивчення теорії і практики перекладу й індивідуальної роботи зі спеціалізованою перекладознавчою літературою у сфері міжнародного права;
- 2) опанувати сучасні методи та форми організації перекладацької діяльності;
- 3) сформувані у здобувачів (на базі попередньо отриманих знань), професійні вміння і навички практичної діяльності у галузі письмового та усного перекладу юридичних текстів;
- 4) розвинути практичні вміння і навички письмового перекладу, включаючи перекладацький аналіз тексту оригіналу, оволодіння технікою оформлення письмових перекладів, правилами цитування, посилення на бібліографічні джерела;
- 5) навчити здобувачів приймати самостійні рішення у реальних умовах роботи фахівця з міжнародного права;
- 6) закріпити навички редагування перекладів;
- 7) сприяти формуванню професійної перекладацької компетенції здобувачів-перекладачів;
- 8) вдосконалити вміння користуватися програмами перекладацької пам'яті (CAT tools) та різними засобами пошуку інформації у процесі виконання перекладу;
- 9) виховати у здобувачів потреби в систематичному безперервному поновленні й удосконаленні своїх знань і умінь та творчого їх застосування у практичній діяльності.

Змістове наповнення практики повинне відповідати професійним вимогам та забезпечити ознайомлення здобувача вищої освіти з особливостями виконання основних професійних функцій тих посад, на які він може претендувати після здобуття відповідного освітнього ступеня. Перелік видів практик конкретної освітньої програми, їх зміст, форми, тривалість, терміни проведення визначаються освітньою програмою і навчальним планом.

Перекладацька практика є складовою частиною навчального плану підготовки бакалаврів міжнародного права. Вона спрямована на ознайомлення здобувачів зі специфікою усного (синхронного та послідовного) і письмового перекладу спеціальних (офіційно-ділових, юридичних, наукових, газетно-інформаційних) текстів, набуття ними навичок такого перекладу на матеріалі споріднених іноземної (англійської) та української мов.

Базою практики може бути установа (наукова бібліотека, установи державної архівної служби України, орган держави або місцевого самоврядування, дипломатичної служби тощо) запропонована здобувачеві кафедрою або обрана ним самостійно за погодженням з кафедрою. Здобувачеві відмовляють у погодженні бази практики в разі визнання її невідповідності вимогам вищої школи.

Методичні рекомендації покликані допомогти здобувачам ОПП «Міжнародне право» першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 293 «Міжнародне право», у проходженні перекладацької практики під час навчання в Університеті. Методичні рекомендації визначають основний порядок підготовки здобувача до проходження практики, вимоги до її проходження на місцях та до оформлення звітної документації.

Метою проведення перекладацької практики є закріплення й поглиблення знань, отриманих під час вивчення теоретичних курсів з лінгвістичних дисциплін, апробування і вдосконалення на практиці навичок перекладу. Перекладацька практика передбачає послідовність її проведення для актуалізації теоретичних і практичних знань і вмінь відповідно до різних освітньо-кваліфікаційних рівнів (зокрема «бакалавр»).

Для забезпечення якісної професійної підготовки, перекладацька практика здобувачів проходить в умовах, які максимально наближені до умов їх майбутньої професійної діяльності. Спілкуючись з досвідченими перекладачами та носіями іноземної мови на базах практики, здобувачі отримують не тільки знання, але й набувають неоціненного досвіду роботи.

За період перекладацької практики здобувачі повинні оволодіти у першу чергу такими професійно-перекладацькими вміннями:

1) Конструктивно-планувальні вміння. Отримавши індивідуальне завдання від керівника практики від кафедри і матеріал для перекладу від керівника практики від базового підприємства, здобувач-практикант планує свою діяльність згідно з трьома етапами проходження практики (див. вище), а саме спланувати тривалість перекладу, засоби для його виконання, пошук інформації мовного і фахового характеру, отримання консультацій фахівців, спостереження відповідних об'єктів, технологій тощо у виробничому процесі, терміни редагування і здачі перекладу;

2) Комунікативні уміння: спілкування з керівниками практики, з перекладачами, які працюють на базі практики, з іноземними партнерами, бути нейтральним і вмілим посередником у спілкуванні носіїв різних мов, проявляючи знання не тільки іноземної та рідної мов, але й національно-культурних особливостей різних країн;

3) Професійні перекладацькі вміння: здійснювати адекватний письмовий переклад спеціалізованих (економічних, юридичних, науково-технічних) текстів; користуватися комп'ютерними програмами перекладацької пам'яті, спеціальними технічними і термінологічними словниками, довідковими посібниками, картами, енциклопедіями, Інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації; складати огляди, реферати, анотації статей, презентації;

4) Дослідницькі вміння: знаходити необхідну інформацію відповідно до тематики перекладу, вивчати технологічні процеси, устаткування, діяльність та наукові результати з тих галузей, у яких здійснюється переклад. У результаті проходження практики здобувачі повинні знати:

- новітні досягнення в галузі теорії і практики перекладу спеціальних (юридичних) текстів різних функціональних стилів;
- конкретні методи перекладу і прийоми досягнення адекватності;
- новітні досягнення у галузі перекладацьких технологій;
- вимоги до оформлення письмових перекладів економічних, юридичних і науково-технічних текстів;
- принципи організації роботи перекладацьких установ; - загальні відомості про науки, з якими пов'язані переклади.

Продовж перекладацької практики здобувачі розвивають та вдосконалюють навички самостійного виконання адекватного перекладу різногалузевих спеціалізованих (юридичні) текстів.

Захист звіту про практику та її оцінювання здійснюється на підставі Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана (2022) та Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, які та введено в дію наказом Університету Наказом від 17.11.2022 р. № 488.

Тривалість та тип перекладацької практики здобувачів визначається згідно з навчальним планом ОПП «Міжнародне право»: обсяг та тривалість перекладацької практики п'ять тижнів.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

1.1. Оформлення документів для проходження перекладацької практики

Кожен здобувач індивідуально закріплюється для проходження практики за конкретною базою (підприємством, установою, організацією). Для цього здобувач подає **письмову заяву** на ім'я завідувача кафедри із проханням закріпити його для проходження практики за конкретною організацією (*Додаток 2*). Ця заява подається не пізніше ніж за два тижні до початку перекладацької практики.

Здобувач відряджається для проходження практики в організацію, яка визначена кафедрою, або яка обрана ним персонально. Ця організація зобов'язана надати здобувачеві можливості пройти практику у визначені строки та забезпечити можливості виконувати такі види діяльності, які відповідають юридичній спеціальності та професіограмі фахівця з міжнародного права.

Індивідуальна програма стажування повинна містити інформацію про її обсяг (тривалість) та очікувані результати навчання. Індивідуальна програма стажування може містити також іншу інформацію, що стосується проходження стажування педагогічним та/або науково-педагогічним працівником.

Закріплення здобувачів за базами практики оформляється відповідним наказом ректора Університету, в якому визначається керівник практики від кафедри.

Перед початком практики випускова кафедра організовує настановні збори здобувачів, де проводиться інструктаж щодо проходження практики. Здобувачі одержують на кафедрі направлення на практику (у разі необхідності) та інші документи, що супроводжують проходження практики.

Кожен здобувач зобов'язаний після цього особисто з'явитися на індивідуальну консультацію до керівника практики від кафедри та погодити з ним **індивідуальну програму практики**, режим консультацій і порядок складання звітів про практику.

За 2–3 дні до початку практики здобувачі повинні здати до відділу кадрів (канцелярії тощо) тієї організації, яка є базою практики направлення на практику, а також (у разі потреби) – документи для оформлення перепустки та пройти інструктаж із правил техніки безпеки.

Здобувач особисто повинен простежити за виданням відповідною організацією наказу (розпорядження) про його зарахування для проходження практики та призначення керівника від бази практики. *А також подати письмове повідомлення про це на кафедру та надати дані про керівника від бази практики.*

Перекладацька діяльність здобувачів під час практики складається з трьох етапів.

Початковий етап (перший тиждень):

1) здобувачі приймають участь у настановній конференції з перекладацької практики, де їм надається повна інформація про зміст і тривалість практики, а також форму звітності (особливості оформлення щоденника практики, звіту і словника); зустрічаються з керівниками практики від кафедри та ознайомлюються з графіком проведення консультаційних занять керівником;

2) знайомляться з керівниками практики від базового підприємства (якщо практика виробнича) та отримують завдання на період практики;

3) ознайомлюються зі специфікою діяльності базового підприємства та аналогічними за тематикою матеріалами державною мовою;

4) складають приблизний словник спеціальних термінів;

5) консультуються з досвідченими перекладачами, які працюють на базовому підприємстві.

Основний етап (другий – четвертий тижні):

1) здобувачі виконують переклад спеціалізованих текстів;

2) один раз на тиждень здобувачі відвідують консультацію, яку проводить керівник практики від університету, здають заплановану основну частину перекладу (приблизно 10000 знаків), отримуючи рекомендації та зауваження від керівника;

3) складають словник спеціальних термінів з коментарями відповідно до сфери знань (економіка, юриспруденція, металургія, хімія, медицина, фармакологія, лінгвістика тощо).

Заключний етап (п'ятий тиждень):

підготовка і здача звітної документації:

1) Переклад спеціалізованих текстів з іноземної мови (англійська мова) на державну, з державної мови на іноземну мову;

2) Щоденник перекладацької практики (див. додаток);

3) Звіт про проходження перекладацької практики (у довільній формі);

4) Словник спеціалізованих термінів.

Перекладацька практика завершується підсумковою конференцією здобувачів, на якій керівники практики підсумовують результати роботи здобувачів продовж перекладацької практики; здобувачі обмінюються враженнями про організацію та проведення практики; озвучують основні труднощі і проблеми, з якими стикалися протягом практики.

1.2. Права і обов'язки здобувача-практиканта

Здобувач-практикант має право:

1) *консультуватися* з керівниками практики від кафедри та базового підприємства з усіх питань проходження перекладацької практики;

2) *користуватися* інформаційними ресурсами, обладнанням та документацією, які необхідні для забезпечення якісної перекладацької діяльності здобувача-практиканта, консультуватися з досвідченими перекладачами, які працюють на базовому підприємстві;

3) *отримувати* повну інформацію стосовно етапності звітування, форми звітності, терміну подачі повного комплексу звітної документації та критеріїв оцінювання практики;

4) *вносити* пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення перекладацької практики.

Здобувач-практикант зобов'язаний:

1) *брати* участь у роботі настановної конференції; ознайомитися з програмою проходження перекладацької практики та вимогами щодо її проходження (звітна документація включно);

2) своєчасно *розпочати* перекладацьку практику (прибути на базу практики);

3) *вивчити та дотримуватися* правил охорони праці, техніки безпеки та внутрішнього розпорядку базового підприємства;

4) у повному обсязі *виконати* завдання перекладацької практики, передбачені програмою;

5) своєчасно *звітувати* про виконання програми перекладацької практики, подавши керівнику від кафедри зазначені звітні документи.

Оскільки діяльність здобувачів під час практики дорівнюється діяльності професійного перекладача, вони повинні відповідати професійним вимогам до будь-якого перекладача, серед яких:

- знання іноземної мови близьке до білінгвізму, а також знання культури народів, які розмовляють цією мовою;

- уміння користуватися рідною літературною мовою на рівні монологічного та діалогічного дискурсу;

- навички користування словниками, довідниками, картами, Інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації;

- активне володіння різними мовленнєвими жанрами і основними типами текстів;

- постійне поповнення активного словникового запасу з обох мов;

- володіння технічними прийомами перекладу;

- професійно поставлений голос, володіння голосом.

1.3. Обов'язки керівників перекладацької практики

Діяльність керівників перекладацької практики від кафедри здійснюється у три етапи: початковий, основний та підсумковий етапи. На початковому етапі керівники перекладацької практики від кафедри виконують такі обов'язки:

- беруть участь у настановній конференції;
- знайомлять здобувачів з програмою проведення практики, призначають консультаційні дні, з'ясовують інформацію про бази проходження перекладацької практики здобувачами, консультують здобувачів стосовно ведення щоденника;
- рекомендують здобувачам комп'ютерні програми перекладацької практики, словники, науково-технічну літературу тощо.

На основному етапі обов'язки керівників практики від кафедри такі:

- регулярно проводити консультації з перекладацької практики, на яких здобувачі отримуватимуть рекомендації з подолання труднощів перекладу, перевіряти чорнові варіанти перекладів, повторно перевіряти виправлені варіанти перекладів і наступні частини перекладів у чорновому варіанті;
- підтримувати зв'язок з керівником практики від базового підприємства щодо забезпечення здобувачів гідними умовами праці, матеріалами для перекладу, вирішення питань дисципліни проходження практики, обов'язків, які здобувач повинен виконувати на базовому підприємстві, а також своєчасності та якості виконання здобувачем запропонованої роботи.

На підсумковому етапі керівники практики від кафедри зобов'язані:

- перевірити переклад у повному обсязі, висловити зауваження і оцінити перекладацьку практику на основі звітної документації, відгуку керівника практики від базового закладу і контрольного перекладу;
- перевірити наявність, правильність оформлення та якість складання звітної документації, поставити оцінку за кожен складову звітних матеріалів;
- написати характеристику роботи здобувача під час проходження практики, поставити загальну оцінку за проходження перекладацької практики

Керівники практики від кафедри систематично проводять консультації, на яких перевіряють зі здобувачами виконані переклади, виділяють елементи тексту, які є складними для перекладу, та обговорюють зі здобувачами варіанти перекладацьких рішень, надають практичну допомогу щодо перекладу складних місць.

1.4. Регламент проходження перекладацької практики та графік індивідуально-консультаційної роботи

Регламент проходження практики здобувачами магістерського рівня вищої освіти (*Додаток 1*) затверджується кафедрою та університетом у встановленому порядку.

Індивідуальна програма проходження перекладацької практики розробляються здобувачем у **перші два дні практики** за погодженням з керівником від кафедри та від бази практики.

Графіки індивідуально-консультаційної роботи розробляються керівником від кафедри з участю здобувача з урахуванням особливостей режиму роботи бази практики та ін.

Графік індивідуально-консультаційної роботи складається керівником для кожного здобувача, він має враховувати час на виконання завдань на базі практики та оформлення звіту про проходження перекладацької практики.

Тривалість робочого часу здобувачів:

- при проходженні навчальної практики, не пов'язаної з виконанням виробничої праці, її тривалість складає не більш як 36 академічних годин на тиждень незалежно від віку здобувачів;

- при проходженні технологічно-професійної практики для здобувачів у віці від 16 до 18 років – не більш як 36 годин на тиждень; у віці від 18 років і старше – не більш як 40 годин на тиждень;
- за домовленістю між закладом вищої освіти і базою практики може встановлюватися інша тривалість робочого часу здобувачів, що не суперечить вимогам чинного законодавства.

2. ЗМІСТ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Продовж перекладацької практики здобувачі самостійно виконують письмові переклади різнотипних спеціальних текстів (юридичні) з основної іноземної на державну мову, використовуючи різноманітні інформаційні джерела (друковані та електронні словники, енциклопедії, ресурси мережі Інтернет) та комп'ютерні програми перекладацької пам'яті. Усний переклад здійснюється під час ділових зустрічей, переговорів, екскурсій, семінарів, майстер-класів тощо.

Продовж перекладацької практики здобувачі поглиблюють та закріплюють теоретичні знання, розвивають та удосконалюють практичні навички, накопичують та опрацьовують конкретний матеріал для виконання курсових, дипломних або магістерських досліджень. Сутність перекладацької діяльності полягає у тому, що перекладач, здійснюючи комунікацію з носіями мови, сприймаючи на слух іноземну мову, аудіо і телеінформацію, складаючи анотації, виконуючи абзацно-фразовий, послідовний усний і письмовий переклад за обмежений час, одночасно повинен передбачати реакцію і сприйняття, розуміння й оцінку оточуючих. Саме від уміння поєднувати професійні перекладацькі якості та якості психолога залежить успішність професійної діяльності перекладача.

Діяльність здобувача з проходження перекладацької практики відбувається з дотриманням стандарту ISO 17100:2015^{Прим. 1} – це європейський стандарт якості надання послуг якісного перекладу, який охоплює як сам процес перекладу, так і інші аспекти, пов'язані з наданням таких послуг, включаючи гарантування якості та прийняття перекладу в інших країнах [URL : <https://www.iso.org/obp/ui#iso:std:iso:17100:ed-1:v1:en>].

У процесі проходження практики здобувачі повинні виконати письмовий переклад літератури з питань міжнародних відносин, міжнародного права та міжнародно-правової інформації. Загальний об'єм тексту перекладу – не менше 18 000 знаків з пробілами (приблизно 10 сторінок машинопису формату А4). Крім того, здобувачі-практиканти можуть залучатися до виконання усного перекладу. Об'єм та форми виконаної роботи відображаються у щоденнику практики.

Таблиця 1

Приклади завдань та інформаційні ресурси, що є предметом перекладу

	Зміст завдання для здійснення перекладу	Інформаційне джерело
1.	Вступ (презентація), виклад основного тексту Reported to Senate (04/26/2021) Ukraine Security Partnership Act of 2021	https://www.congress.gov www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/814
2.	Перекласти дайджест прецедентного права Європейського Союзу на основі вивчення судової практики THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION	CURIA - Home - Court of Justice of the European Union (europa.eu) або bulletin_de_jurisprudence_en-juillet_2022.pdf (europa.eu)

Прим. 1 ISO 17100:2015 Translation Services-Requirements for Translation Services. Technical Committee ISO/TC37, 2015. ISO 17100 значною мірою базується на стандарті ISO 9001:2000, хоча встановлює деякі додаткові вимоги до гарантування якості послуг перекладу. На відміну від ISO 9001:2000, йдеться про специфічний стандарт, призначений для сфери саме перекладацьких послуг. Найбільш популярні в Україні та закордоном Стандарти по якості перекладу:

- EN 15038
- ISO 2384-77
- ISO 9:1995(E)
- СТТУ АПУ 002-2000
- ISO 17100:2015

3.	Перекласти статтю The Concept of Legal Competence August 2009 DOI:10.1007/978-90-481-2982-9_5 In book: Concepts in Law (pp.67–80)	https://www.researchgate.net/publication/227091933_The_Concept_of_Legal_Competence
----	--	---

Керівники практики від кафедри регулярно проводять консультації, на яких обговорюються виконані здобувачами переклади, надається практична допомога по перекладу складних місць.

При виникненні проблем з перекладом здобувачі можуть також звертатися до викладачів спеціальних кафедр (зокрема кафедри публічного та міжнародного права) з метою з'ясування питань спеціального характеру.

3. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Вимоги до Звіту про проходження перекладацької практики

Здобувач(-ка) складає загальний Звіт за результатами всього періоду практики. Строки подання звіту встановлюються Регламентом.

Звіт про проходження практики складається в письмовій та електронній формі.

Звіт складається за результатами проходження практики в цілому і має охоплювати інформацію про загальні результати практики.

Загальний обсяг звіту становить 20–25 стандартних машинописних сторінок набору тексту (28–32 рядків суцільного тексту).

3.2. Структура Звіту (звітна документація)

Після закінчення терміну перекладацької практики здобувачі звітують про виконання програми навчальної або виробничої (перекладацької) практики і на протязі трьох днів надають звітну документацію керівникам практики від кафедри. Керівники практики перевіряють документи та оцінюють результати виконання програми.

Звітна документація містить наступні компоненти:

1) Звіт з перекладацької практики (див. додатки);

2) Щоденник перекладацької практики, у якому необхідно заповнити всі розділи. Щоденники з навчальної (перекладацької) практики (4 курс) підписує керівник практики від кафедри іноземних мов Юридичного інституту. Щоденник з виробничої (перекладацької) практики (4 курс) здобувачі здають керівникові практики від кафедри з підписом керівника базової установи та печаткою базової установи.

У щоденнику виробничої (перекладацької) практики складається відгук керівника про роботу здобувача-практиканта;

3) Словник, який включає щонайменше 100 спеціалізованих термінів відповідно до галузі (правничої) діяльності базової установи;

4) Переклад спеціалізованих текстів на аркушах А-4 (шрифт – New Times Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – одинарний, кількість рядків на сторінці – 44–46). Кількість друкованих знаків для перекладу варіюється відповідно до навчальної програми (з розрахунку 10–15 тис. друкованих знаків на один тиждень перекладацької практики).

Для перевірки перекладу необхідно надати й оригінал текстів у друкованому або електронному вигляді. Керівники перекладацької практики від кафедри у тижневий строк перевіряють звітну документацію здобувача, оформлену в окрему папку з файлами за кожним компонентом звітної документації, підраховують кількість балів і виставляють загальну оцінку в відомість та залікову книжку здобувача. Оцінка може бути занижена, у разі якщо звітна документація подається здобувачем після вказаного кінцевого терміну (до 10 балів).

3.3. Захист звіту про проходження перекладацької практики

Захист Звіту про проходження перекладацької практики здійснюється у строки, що визначені Регламентом.

Публічний захист звіту про проходження практики здійснюється особисто здобувачем в комісії, яка створюється кафедрою з участю викладачів – керівників практики. На захист можуть запрошуватися керівники від бази практики.

Публічний захист звіту про проходження практики оцінюється комісією за результатами захисту в межах 40 балів.

Здобувач, який не виконав індивідуальну програму практики, отримує негативну оцінку (не зараховано). Здобувачу, який не виконав індивідуальну програму практики з поважних причин, може бути надане право проходження практики повторно.

4. ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Оцінювання результатів набуття навичок та практичних умінь під час проходження практики відбувається за 100-бальною шкалою з переведенням у 2-бальну шкалу.

Підсумкова оцінка складається з якісної та кількісної оцінки результатів проходження практики:

– якісної оцінки керівником від бази практики набутих та продемонстрованих практикантом професійних навичок та умінь (у формі письмового відгуку без зазначення оцінки в балах);

– оцінки керівником від Університету результатів виконання програми практики (у формі письмового відгуку із обов'язковою баловою оцінкою);

– оцінки презентації здобувачем результатів проходження практики (у формі рішення комісії із захисту результатів проходження практики із обов'язковою баловою оцінкою).

Таблиця 2
Рекомендований розподіл балів при оцінюванні
результатів практичної підготовки здобувачів

Компонент оцінювання	Бали
Оцінка керівником від бази практики набутих та продемонстрованих практикантом професійних навичок та умінь	(не виставляються)
Оцінка керівником від Університету результатів виконання програми практики	60
Оцінка презентації здобувачем результатів проходження практики	40

Навчальна/виробнича (перекладацька) практика оцінюється за 100 бальною шкалою за за видами діяльності здобувача-практиканта.

Таблиця 3

	Вид діяльності	Макс. кількість балів
1.	Переклад спеціалізованих текстів	60
2.	Оцінка якості укладання словника спеціалізованих термінів	10
3.	Оформлення звітної документації (щоденника) членами комісії з публічного захисту	10
4.	Контрольний (заліковий) переклад спеціалізованого тесту на публічному захисті	20
	Разом:	100

У разі оцінці перекладу до уваги беруться наступні чинники перекладу:

1) повністю відтворює денотативні, коннотативні, прагматичні, естетичні, стилістичні аспекти першотвору;

2) вільний від буквализмів;

3) позбавлений незграбностей «вільного» перекладу;

4) містить вирішення елементів безеквівалентності;

5) залишає поза увагою складні для перекладу нерелевантні елементи оригіналу;

- 6) відповідає вимогам замовника;
- 7) записано на дискету (диск, аудіо плівку);
- 8) відредаговано у технічному та літературному стилі.

Перекладацька практика закінчується після проведення екзаменаційної сесії і призначення здобувачів, тому оцінка практики зараховується до результатів наступного семестру, записується в екзаменаційну відомість і виставляється у заліковій книжці та журналі обліку успішності.

Оцінка результатів проходження практики в балах і за 2-бальною шкалою (зараховано / незараховано) виставляють у відомості за підписами керівника практики від кафедри і членів комісії, створеної для проведення захисту практики (табл. 2).

Предметом оцінювання є переклад (разом із ксерокопією оригіналу), що здаються керівнику практики в паперовій та електронній формах. Остання у вигляді окремо оформленого в Doc или Docx file. Після редакторської правки відбувається обговорення перекладу з керівником практики та виставлення оцінки. Виправлений керівником примірник перекладу з виставленою оцінкою зберігається на кафедрі.

Таблиця 4
Шкали оцінювання результатів практичної
(перекладацької) підготовки здобувачів

100-бальна шкала	Оцінка	Шкала ECTS
90–100	зараховано	A
80–89		B
70–79		C
66–69		D
60–65		E
0–59	не зараховано з можливістю повторного захисту звіту з перекладацької практики	FX

За умови **негативної оцінки за усний захист** чи неявки на захист здобувач вважається таким, що не виконав програму перекладацької практики і практику не пройшов, **навчальну програму не виконав**, що може бути підставою для відрахування здобувача з Університету.

Не допускається до захисту звіт про проходження практики за умови, якщо він:

- містить негативний висновок керівника від бази практики, або не містить висновку керівника від бази практики;
- не містить індивідуальної програми практики або вона не відповідає юридичній спеціальності;
- не містить щоденника практики, або щоденник оформлений безграмотно, не містить змістовної інформації, або не підписаний керівником від практики;
- не містить висновку кафедри;
- не містить аналітичної довідки або аналітична довідка до звіту складена безграмотно.

Критерії оцінювання перекладацької практики

На підставі аналізу відгуку від керівника базової установи або керівника від кафедри про роботу здобувача-практиканта, правильності оформлення звітної документації відповідно до вимог, виконання контрольного залікового перекладу здобувачу-практиканту виставляється підсумкова оцінка. Навчальна/виробнича (перекладацька) практика оцінюється за 100 бальною шкалою.

Критерії оцінювання якості виконання перекладів. Переклад спеціальної літератури оцінюється згідно з основними вимогами до виконання письмового перекладу.

Основні критерії оцінки якості виконання перекладів можна сформулювати у такий спосіб:

1) адекватність передачі фактичної інформації – перевіряється, чи правильно перекладач зрозумів зміст вихідного тексту і наскільки коректно цей зміст викладено у похідному тексті; крім того, важливою є відсутність помилок у передачі немовної інформації (цифри, графіки тощо); наявність всього фактичного матеріалу (чи не було пропусків і скорочень);

2) дотримання перекладачем відповідного стилю – у тексті перекладу стильові особливості та загальний тон викладення матеріалу повинен відповідати особливостям даного стилю у тексті перекладу, тобто, чи враховував здобувач під час виконання перекладу відмінності науково-технічного, публіцистичного та інших стилів у мовах оригіналу і перекладу;

3) лексична та граматична правильність тексту перекладу – враховуються лексичні та граматичні помилки, зроблені у тексті перекладу.

Здобувачі отримують зразки оформлення звітної документації на початку проходження перекладацької практики. Вони повинні правильно оформити документацію (за зразками) та вчасно надати керівникові практики. Оцінка за документацію виставляється згідно з правильністю, повнотою, грамотністю її оформлення.

Критерії оцінювання перекладацької компетенції. Рівень перекладацької компетенції здобувача можна визначити тільки у результаті співробітництва керівників практики від вузу і від базового закладу. Керівник практики з підприємства оцінює такі якості практиканта, як працездатність, комунікабельність, відповідальність, організованість, дотримання правил субординації тощо. За допомогою досвідчених перекладачів, які працюють на базі практики визначається рівень професійних знань, умінь і навичок здобувача(-ки), які він (вона) виявив(-а) на практиці. Керівник практики від кафедри встановлює рівень перекладацької компетенції здобувача згідно з тими матеріалами, які він (вона) надає під час проходження практики, а також після проведення контрольного перекладу та інтерв'ю зі здобувачем, під час якого викладач пропонує здобувачу деякі ситуації, у яких може опинитися усний чи письмовий перекладач і просить його відповісти, як він буде поводитися у тому чи іншому випадку.

5. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА

Перезарахування та визнання результатів перекладацької практики або її окремого компонента можливе за умов участі здобувача в програмі академічної мобільності (навчання в інших Університетах України або світу) відповідно до Положення про включене навчання і навчання за програмами Європейського Союзу здобувачів вищої освіти Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана в закордонних закладах вищої освіти, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у здобувачських наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених освітньою програмою.

Продовж навчального року на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти – не більше 6 кредитів.

Участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, отриманих здобувачами у неформальній та інформальній освіті.

6. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу є:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовують в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

- неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги матеріального або нематеріального характеру, що їх обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, без законних на те підстав, що призводить на необ'єктивності оцінювання;

- хабарництво\неправомірна вигода – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі, яке призводить на необ'єктивності оцінювання;

- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регулюється Положенням про академічну доброчесність в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана.

ДОДАТКИ

Додаток 1

РЕГЛАМЕНТ
проходження практики

№ з/п	Вид практичної роботи	Строки виконання
1.	Закріплення здобувачів за базами для проходження практики (формування наказу, закріплення керівників практики від кафедри, підготовка направлень на практику та ін.)	За місяць до початку проходження перекладацької практики
2.	Проведення настановних зборів зі здобувачами та проходження загального інструктажу з питань проходження практики, Регламенту практики, оформлення звітної документації.	За 3–5 днів до початку перекладацької практики
3.	Відрядження здобувачів на бази практики	Початок практики відповідно до графіку освітнього процесу
4.	Подання здобувачами керівникам від кафедри відомостей про прибуття на бази практики, її початок і даних про керівника від бази практики	Перший тиждень практики
5.	Консультації здобувачів керівниками практики від кафедри	За графіком кафедри та індив. планом здобувача
6.	Перевірка баз практики керівниками від кафедри	Періодично продовж усього строку перекладацької практики
7.	Складання письмового звіту про проходження перекладацької практики та надання його керівнику від кафедри для перевірки	Останній тиждень перекладацької практики
8.	Публічний захист звітів про проходження перекладацької практики в комісії кафедри	Останній тиждень перекладацької практики (за окремим графіком, складеним кафедрою)

Додаток 2

Завідувачу кафедри іноземних мов
Юридичного інституту
Тітовій О. С.
здобувача(-ки) _____ групи,
очної (денної) форми навчання
ОПП «Міжнародне право

(ПІБ здобувача(ки))

ЗАЯВА

Прошу відрядити мене для проходження переддипломної практики в період з
_____ 20____р. по _____ 20____р. в

(повна офіційна назва організації, де здобувач проходить практику)

Два примірники письмового договору, підписаного базою практики, додаю (це
зазначається за умови, якщо база практики обрана здобувачем самостійно).

(дата подання заяви)

(підпис, ПІБ здобувача(ки))

**Щоденник перекладацької практики
здобувача**

Прізвище _____

Ім'я _____

По батькові _____

Інститут _____ *Юридичний* _____

Напрямок підготовки 29 «Міжнародні відносини»,
спеціальності 293 «Міжнародне право»

ОПП «Міжнародне право»

Очна (денна) форма

Курс _____ Група _____

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Здобувач(-ка)

/прізвище, ім'я, по батькові/

Згідно з договором (гарантійним листом) № ___ від «___» _____ 20__ р.
направляється на _____
для проходження перекладацької практики з «___» _____ 20__ р. до «___»
_____ 20__ р. Керівником практики від КНЕУ ім. В. Гетьмана призначено

/посада, кафедра, прізвище, ім'я, по батькові/

Щоденник перекладацької практики

РОБОЧІ ЗАПИСИ _____ тижня перекладацької практики

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

№ з/п	Зміст завдання	Строк виконання
1.		
2.		
3.		

З планом ознайомлений _____
 _____ /підпис керівника від підприємства/
 «_____» _____ 20__ р.

Висновок про проходження перекладацької практики здобувачем(-кою)

---

*(ПІБ здобувача(-ки))***База практики:** _____*(Повна назва організації)***Керівник від бази практики:** _____*(ПІБ, посада керівника від бази практики)*

У висновку керівник від бази практики зазначає:
 в якому структурному підрозділі організації здобувач проходив практику;
 чи були в організації створені належні умови для проходження практики;
 які види професійної юридичної діяльності здійснював здобувач;
 як проявив себе здобувач на практиці щодо: дотримання Правил внутрішнього трудового розпорядку, якості та вчасності виконання завдань керівника практики, сприйняття рекомендацій, порад та зауважень керівника, сумлінності та старанності в роботі;
 які професійні навички юриста здобув здобувач за час практики;
 який загальний рівень фахової підготовки здобувача і яка динаміка в його професійному розвитку спостерігалася за час практики.

У підсумку керівник від бази практики визначає головні ділові характеристики практиканта, повноту виконання ним індивідуальної програми практики, якість підготовленого ним звіту, висновок про, висновок про успішність проходження ним практики.

В останньому реченні висновку керівник від бази практики зазначає:

Здобувач(ка) повністю (або переважно) виконав(ла) індивідуальну програму практики, підготував звіт на належному рівні й успішно пройшов(ла) практику.

Або:

Здобувач(-ка) не виконав(ла) індивідуальну програму і практику не пройшов(ла). У цьому випадку практика не зараховується, до захисту не допускається.

Керівник від бази практики _____*(ПІБ керівника від бази практики)*

ВИСНОВОК

**кафедри іноземних мов Юридичного інституту про результати проходження
перекладацької практики**

здобувачем(-кою) _____

(ПІБ здобувача(-ки))

Критерії оцінювання	Оцінювання (бали)					
	<i>(потрібне обвести)</i>					
Структура та оформлення звіту	0	4	6	8	10	
Індивідуальна програма практики	0	4	6	8	10	
Ведення щоденника практики	0	4	6	8	10	
Висновок керівника від бази практики	0	4	6	8	10	
Зміст аналітичної довідки по практиці	0	4	6	8	10	
Зміст висновків	0	4	6	8	10	
Загальна сума балів за попереднім оцінюванням письмового звіту (не більше 60 балів у сумі)						
Керівник практики від кафедри: _____ <i>(підпис, П.І.Б.)</i>						
Рівень знань, виявлений здобувачем під час публічного захисту звіту (сума балів за публічний захист)	0		10		20	
	30			40		
Підсумкова оцінка звіту за 100-бальною шкалою (включає бали попереднього оцінювання + бали за публічний захист роботи)						
Підсумкова оцінка за системою ECTS	A	B	C	D	E	FX
Підсумковий висновок : (зараховано/ не зараховано)						

Члени комісії від кафедри:

_____
(підпис)

_____
(П.І.Б. члена комісії)

_____
(підпис)

_____
(П.І.Б. члена комісії)

Додаток 5

Зразок титульної сторінки звіту про проходження практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Кафедра іноземних мов Юридичного інституту

ЗВІТ

про проходження викладацької практики

здобувача(-ки) ____ групи ____ курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
 очної (денної) форми навчання

_____
 (ПІБ здобувача (-ки))

в _____
 (повна назва організації)

у період з « ____ » _____ 20__ р. по « ____ » _____ 20__ р.

Керівник від бази практики:

_____
 _____
 (посада, прізвище, ім'я, по батькові, підпис)

Підпис завіряється печаткою організації

Керівник від кафедри:

_____
 _____
 (посада, прізвище, ім'я, по батькові, підпис)

Підсумкова оцінка за звіт: _____ балів :

Перекладацьку практику _____
 зараховано / не зараховано

Комісія:

_____
 (підпис та ПІБ члена комісії)

_____
 (підпис та ПІБ члена комісії)

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	2
Індивідуальна програма практики	4
Щоденник практики	6
Висновок керівника від бази практики	10
Аналітична довідка	12
Висновки	21
Список використаних джерел	24
Висновок кафедри	25

Додаток 7
Зразок титульної сторінки перекладу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»
Кафедра іноземних мов Юридичного інституту

ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА

Переклад
книги G. R. Berridge «Diplomacy. Theory and Practice» (Springer Nature, 2021)
(pp. 15–29)

виконав здобувач(-ка) 4
курсу

Керівник практики

Оцінка перекладу

Додаток 8
Зразки оформлення словника

	Термін англійською мовою	Тлумачення терміну англійською мовою	Переклад терміну рідною мовою	Тлумачення терміну рідною мовою
	Account statement	A summary of all transactions and positions (long and short) between a broker/dealer and a client	Виписка по рахунку	Виписка по рахунку. Містить відомості про проведені операції і стан клієнтського рахунку у брокера за обраний період

	Слово	Тлумачення	Приклади
	municipal	<p>муніципальний, міський</p> <p><i>Adjective</i> [not gradable] US /mjuˈnɪs·ə·pəl/ of or belonging to a town or city: <i>municipal services</i> FINANCE, STOCK MARKET relating to municipal bonds (= bonds sold by a town or city government in the US): <i>Orange County issued \$1 billion in municipal securities.</i></p> <p><i>Adjective</i> [always before noun] UK /mjuːˈnɪsɪpəl/ <i>a municipal council/election</i></p> <p>GOVERNMENT relating to the government of a city or town, rather than the government of a country: <i>State and local issuers are swamping investors with about \$2.4 billion in new municipal debt.</i> <i>municipal authorities/councils/departments</i> <i>municipal elections</i></p>	<p>Progressive local authorities, therefore, embraced the emergent technology of destructors and thereby wed municipal waste management to large-scale and cost-ineffective waste disposal schemes.</p> <p>The <i>municipal</i> government's expansion of city planning, safety regulations and public utilities provided a model for similar provisions by central government.</p>

АЛГОРИТМ ПЕРЕКЛАДУ

1. Визначте жанрову специфіку тексту, запропонованого для перекладу
2. Визначте, до якої галузі знань відноситься даний текст.
3. Подумайте, які загальні й галузеві словники вам потрібні.
4. Проведіть лінгвостилістичний аналіз тексту з метою визначення в тексті термінів, скорочень, сталих висловів і кліше, реалій, цитат и приміток.
5. Проведіть, якщо необхідно, консультацію з фахівцями в даній галузі.
6. Створіть початковий варіант тексту перекладу.
7. Визначте основні трансформаційні моделі для складних синтаксичних структур тексту.
8. Найдіть аналогії для реалій, що не піддаються перекладу.
9. Проведіть редагування тексту. Виправте стилістичні й інші недоліки.
10. Прочитайте текст, складіть остаточний варіант перекладу тексту.